

Statquest ~~with~~ Josh Starmer - Youtube

p-values: What they are and how to interpret them

* A ve B diye iki ilacın olduğunu düşünelim. A ilacının B ilacından farklı olup olmadığını öğrenmek istiyoruz.

- Bir kişiye A ilacını, başka bir kişiye B ilacını verdik. A ilacını alan kişi iyileşti, B ilacını alan kişi iyileşmedi.

→ A ilacının B ilacından daha iyi olduğu sonucuna ulaşabilir miyiz?
Hayır.

B ilacı farklı sebeplerden dolayı başarısız olmuş olabilir. Belki bu ilacı alan hastalar, B ilacıyla kötü etkileşimi olan başka bir ilaç daha almıştır. Belki bu adamın B ilacına karşı nadir bir alerjisi vardır. Belki bu adam B ilacını düzenli bir şekilde almamıştır ve bir dozunu kaçırmıştır.

Veya belki A ilacı aslında işe yaramıyor placebo etkisinden dolayı, sadece işe yaramıştır A ilacını alan hastada.

Test yapılırken bunlar gibi birçok sonuç eseri bir rejler olmuş olabilir. Bu yüzden her ilaç birden fazla kişiyle tekrar etmeliyiz.

- Bu sefer A ilacını 2 kişiye, B ilacını başka 2 kişiye verdik. A ilacını alan 2 kişi iyileşti, B ilacını alan 2 kişiden biri iyileşti diğer iyileşmedi.

→ A ilacı B ilacından daha mı iyi?

→ Her iki ilaç aynı mı?

Bu sonuçlara cevap veremeyiz. Çünkü belki B ilacını alıp iyileşmeyen kişinin iyileşmemesinin sebebi farklı şeyler olabilir.

Belki B ilacını alıp iyileşen kişi aslında yanlış etiketlendiği için A ilacını aldığı için iyileşti.

Bu yüzden deneyi çok daha fazla kişiyle tekrar ediyoruz.

- A ve B ilacını çok daha fazla kişiyle tekrar ettiğimizde şu sonuçlara ulaşıyoruz:

A	
Cured	Not Cured
1,043	3

99.7% Cured

B	
Cured	Not Cured
2	1,432

0.1% Cured

Bu sonuçlara göre A'nın B'den daha iyi bir ilaç olduğu açık. Diğer bir deyişle, bu sonuçların rastgele gerçekleştiğini A ilacıyla B ilacı arasında bir fark olmadığını varsaymak gerçekçi olmayacaktır.

A ilacını alıp iyileşen kişilerin placebo etkisiyle iyileşmesi ve B ilacını alıp iyileşmeyen kişilerin alerjilerinden dolayı iyileşmemesi olması mümkün, fakat bu sonuçların rastgele olduğunu düşünmemiz için A ilacıyla iyileşen çok fazla insan ve B ilacıyla iyileşen çok az insan var.

- Peki bu sonuçları nasıl değerlendirebiliriz?

A	
Cured	Not Cured
73	125

37% Cured

B	
Cured	Not Cured
59	131

31% Cured

A ilacı, B ilacından daha fazla insana etki etmiş. Çalışma mükemmel olmadığında ve her zaman sonuç eseri bir seçimin olma ihtimali söz konusu olduğunda A ilacının daha iyi bir ilaç olduğundan nasıl emin olabiliriz?
p-values burada devreye giriyor.

p-values

p-values; bu örnekte A ilacının B ilacından farklı olduğundan ne kadar emin olamamız gerektiğini ölçen 0 ile 1 arasındaki sayılardır.

p-value 0'a ne kadar yakınsa, A ve B ilacının birbirinden farklı olduğuna dair güvenimiz o kadar artar. Soru şu: A ilacının B ilacından farklı olduğuna emin olamamız için p-value'nun ne kadar küçük olması gerekir? Başka bir deyişle, iyi bir karar vermek için threshold olarak ne kullanmamız gerekir?

Pratikte genelde kullanılan threshold 0,05. Bunun anlamı, A ilacı ve B ilacı arasında hiçbir fark yoksa ve aynı deneyi birkaç kez yaparsak, bu deneylerin sadece %5'i yanlış sonuçla sonuçlanacaktır.

↳ Bunu örneklendirecek olursak:

- İki gruba aynı ilacı (A) verdiğimizizi düşünelim.

A	
Cured	Not Cured
73	125

$$p = 0.9$$

A	
Cured	Not Cured
71	127

Sonuçlardaki farklılık, bir kişide nadir görülen bir alerji veya başka bir kişide güçlü bir placebo etkisi gibi garip şeylere atfedilebilir.

Bu örnekte p-value 0,9, 0,05'ten çok büyük. Bu nedenle iki grup arasında bir fark göremediğimizi söyleyebiliriz.

Aynı grup: p-value büyük $\rightarrow$ gruplar demek ki aynı
p-value küçük $\rightarrow$ gruplar demek ki farklı

- Aynı deneyi birden fazla kez tekrar ederseniz çoğunlukla benzer şekilde büyük p-value alındık.

(A)

Cured	Not Cured
71	127

$p=1$

(A)

Cured	Not Cured
72	126

(A)

Cured	Not Cured
75	123

$p=0.7$

(A)

Cured	Not Cured
70	128

etc...

- Bununla birlikte, orada bir ilaca alerjisi olan kişilerin tümü soldaki gruba dâhil olur ve plasebo etkisinde olan hastaların hepsi sağdaki gruba dâhil olur.

(A)

Cured	Not Cured
60	138

$p=0.01$

30% Cured

(A)

Cured	Not Cured
84	114

42% Cured

Bununla birlikte, sonuçlar oldukça farklı olduğundan deneyin bu özel çalışması için p-value 0.01'dir.

Bu bağlamda; aynı ilacı almalarına rağmen iki grubun farklı olduğunu söyleyebiliriz.

False Positive

Fark yokken küçük bir p-value elde etmeye False Positive denir.

p-value için 0.05 eşiği, (farklılıkların yalnızca rastgele şeylerden kaynaklandığı) deneylerin %5'inin 0.05'ten küçük bir p-value ürettiği anlamına gelir.

Bazı bir diziyle, eğer A ilacıyla B ilacı arasında bir farklılık yoksa deneylerin %5'inde 0.05'ten daha küçük bir p-value olacağı, yani bir False Positive (%5'inde daha büyük bir p-value)

(A)

Cured	Not Cured
73	125

(B)

Cured	Not Cured
59	131

100 deneyin 5'i yanlış sonuç
%5'inde p-value büyük
Aynı ilacı aldı.
Aynı ilacı aldı.
Aynı ilacı aldı.
Farklı ilacı aldı.

Note! İlaçlar farklıdır dediğimizde haklı olmamız son derece önemlidir, 0.00001 gibi daha küçük bir epik kullanabiliriz 0.00001 gibi bir epik kullanmak, her 100.000 deneyde yalnızca 1 false positive alacağımız anlamına gelir. (farklı diye tahmin etmek ama bu yanlış → sadece 1 örnek için yanlış tahmine izin vermişiz)

Fakat o kadar da önemli olmayan (dondurma arabasının yanında gelip gelmeyeceğine karar vermezse çalışıyorsa) o zaman 0.2 gibi daha büyük bir epik kullanabiliriz (10'da 2'sinde yanlış tahminde bulunurum, false positive → zannında gelecek diyorum ama gelmiyor)

Bununla birlikte en yaygın epik 0.05'tir, çünkü false positive'lerin sayısını %5'in altına düşürmeye çalışmak genellikle değerinden daha pahalıya mal olur.

• Bu bağlamda aynı p-value'yu hesapladığımızda;

Cured	Not Cured
73	125

$$p = 0.24$$

Cured	Not Cured
59	131

p-value büyük → aynı

p-value < 0.05 ise o zaman A ilacının B ilacından farklı olduğuna karar verilir.

Fakat p-value burada 0.24. Dolayısıyla A ilacının B ilacından farklı olduğundan emin değiliz.

Hypothesis Testing

İstatistiksel dilde, bu ilaçların aynı olup olmadığını belirlemeye çalışır. Akrine Hypothesis Testi denir.

Null Hypothesis: İlaçlar aynıdır.

p-value, null hypothesis'ni reddedip reddetmemek konusunda bize yardımcı olur. (Alternatif hipotezimiz: bunların farklı olması)

(Kendi yorumum: son örnekte p-value büyük çıktığı için null hypothesis reddedemiyorduk)

• Küçük p-value A ilacının B ilacından farklı olup olmadığını konusunda bize yardımcı olur ama ne kadar farklı olduklarını bize söylemez.

Cured	Not Cured
73	125

$$p = 0.24$$

37% Cured

Cured	Not Cured
59	131

29% Cured

Null hypothesis $\rightarrow$ Aynı
alternative " $\rightarrow$ Farklı $\rightarrow$ buna göre p-value dağılımına. $p < 0.05$ ise $\checkmark$
25.10.2021

p value < 0.05 ise null hypothesis reddedilir.

Örneğin; bu deney bize %8'lik bir fark olduğunu söylemesine rağmen 0.24 gibi büyük bir p-value veriyor.

Aksiine;

A	
Cured	Not Cured
5005	9868

34 % Cured

$$p = 0.04$$

Cured	Not Cured
4800	9000

35 % Cured

Bu örnekte A ilacıyla B ilacı arasında sadece %1 fark olmasına rağmen çok daha küçük bir p-value veriyor.

Yani p-value'nun büyüklüğüyle A ve B'nin farklılık oranları arasında bir ilişki yok.